

Spis treści

ZAMIAST WSTĘPU

Naukowcy — zbiorowość oddana nauce (<i>Alicja Żywcok</i>)	11
--	----

CZĘŚĆ PIERWSZA

Twórczość naukowa i profesjonalizm — aspekty etyczne oraz epistemologiczne

ROZDZIAŁ PIERWSZY

W kręgu autorytetu naukowego/autorytetu w nauce. Refleksje z perspektywy aksjologicznej (<i>Urszula Ostrowska</i>)	21
Wprowadzenie	21
Refleksje wokół fenomenu autorytetu naukowego/autorytetu w nauce	22
Kwestia współczesnego upadku autorytetu naukowego	30
Kilka uwag podsumowujących — w obronie autorytetu naukowego/autorytetu w nauce	32

ROZDZIAŁ DRUGI

Oryginalność — główny wyznacznik statusu naukowego (<i>Alicja Żywcok</i>)	37
Wprowadzenie	37
Pierwszeństwo indywidualności i indywidualizmu czy grupy, zespołowości i kolektywizmu?	40
Prymat kreatywności czy interaktywności naukowca?	45
Podsumowanie	50

ROZDZIAŁ TRZECI

Ku pełni twórczego człowieczeństwa w pedagogice (<i>Jadwiga Lach-Rosocha</i>)	53
Wprowadzenie	53
Idea konsilencji wiedzy według Edwarda O. Wilsona	54

Epistemologiczno-metodologiczne uwarunkowania idei jedności wiedzy	57
Badawcze inspiracje pedagogiki współczesnej	60
Podsumowanie	62

ROZDZIAŁ CZWARTY

Elitarny vs egalitarny wymiar twórczości naukowej w psychologii (<i>Marianna Dąbrowska-Wnuk</i>)	65
Wprowadzenie	65
Twórczy wymiar aktywności w obszarze psychologii potocznej i praktyki psychologicznej	67
Twórczy wymiar aktywności w obszarze psychologii naukowej	69
Uczony jako (nie)wybitny (od)twórca	73
Podsumowanie	78

CZĘŚĆ DRUGA

Misja, powołanie, posłannictwo, rola, zadania i obowiązki naukowców, czyli o intencjonalności wyzwań intelektualnych

ROZDZIAŁ PIERWSZY

Rola i powołanie uczonych — architektka i urbanisty (<i>Rafał Blazy</i>)	83
Wprowadzenie	83
Cele, zadania i wyzwania ludzi nauki	85
Autorytet naukowy i jego determinanty	90
Klasyczne i nowoczesne wzorce aktywności naukowej	93
Podsumowanie	95

ROZDZIAŁ DRUGI

Rola i posłannictwo współczesnego uczonego (<i>Maria Opiela</i>)	97
Wprowadzenie	97
Uczony — powołanie i rola. Uwagi terminologiczne	98
Osoba uczonego i cechy jego aktywności naukowej	100
Posłannictwo chrześcijańskiego uczonego	104
Podsumowanie	108

ROZDZIAŁ TRZECI

Rola pierwszych polskich lekarek w rozwoju nauk medycznych (<i>Halina Kulik, Józefa Dąbek</i>)	109
Wprowadzenie	109
Anna Tomaszewicz-Dobrska (1854—1918) — pierwsza polska lekarka	112
Justyna Budzińska-Tylicka (1867—1936) — pionierka medycyny społecznej, edukacji seksualnej i higieny szkolnej	116

Teodora Krajewska (1854—1935) — pierwsza kobieta lekarka w Bośni i Hercegowinie oraz Austro-Węgrzech	119
Maria Rajda-Kujawska (1893—1948) — pierwsza lekarka wywodząca się z rdzennej ludności Śląska, pionierka idei kształcenia pielęgniarek na Śląsku	122
Józefa Joteyko (1866—1928) — wybitna uczona, neurofizjolog, psycholog i pedagog	125
Podsumowanie	127

ROZDZIAŁ CZWARTY

Promotor dziś i jego zadania w zakresie prowadzenia prac dyplomowych studentów na seminarium (<i>Anna Seredyńska</i>)	129
Wprowadzenie	129
Styl pracy nauczyciela akademickiego	129
Oczekiwane przez studentów cechy nauczyciela akademickiego	131
Procedura badań	135
Styl pracy promotora	137
Cechy promotora	141
Związek między stylem pracy naukowej i cechami promotorów	143
Dyskusja nad wynikami badań	143
Podsumowanie	145

ROZDZIAŁ PIĄTY

Misja i dziejowe zadania naukowców — w myśli Josefa Ratzingera/Benedykta XVI (<i>Łukasz Walaszek</i>)	147
Wprowadzenie	147
Poglądy Benedykta XVI na misję uniwersytetu i przyczyny kryzysu w nauce	147
Rozum i wiara, czyli o idei poszerzonego rozumu	151
Priorytetowe zadania naukowców	154
Podsumowanie	157

ROZDZIAŁ SZÓSTY

Odpowiedzialność naukowca — wymiar indywidualny i społeczny (<i>Iwona Samborska</i>)	159
Wprowadzenie	159
Indywidualny wymiar odpowiedzialności naukowca	160
Społeczny wymiar odpowiedzialności naukowca	164
Podsumowanie	166

**Odwieczne dylematy naukowców,
wzorce pokonywania barier zawodowych
oraz osiągnięcia poczucia sensu pracy naukowej**

ROZDZIAŁ PIERWSZY

Uczeni o swojej sytuacji materialnej — w kontekście I Zjazdu Nauki Polskiej (1920 rok)	
(Jan Piskurewicz)	171
Wprowadzenie	171
Status nauki i sytuacja uczonych w Polsce — przedmiot obrad i treść ustaleń	172
Podsumowanie	182

ROZDZIAŁ DRUGI

Naukowiec na neoliberalnym rynku pracy	
(Justyna Dobrołowicz)	185
Wprowadzenie	185
Istota neoliberalizmu	186
Konsekwencje urynkwienia edukacji wyższej	187
Instrumentalny stosunek do nauki	187
Administracyjny nadzór w miejsce akademickiej wolności badań	188
Ekonomiczne myślenie o nauce	189
Neoliberalny uniwersytet jako miejsce pracy	190
Banalizacja życia akademickiego	190
Proletaryzacja ludzi nauki	193
Makdonaldyzacja uniwersytetu	195
Podsumowanie	197

ROZDZIAŁ TRZECI

Prestiż współczesnego naukowca w globalnej perspektywie świata akademickiego	
(Danuta Anna Michałowska)	199
Wprowadzenie: prestiż naukowca a zmiany w funkcjonowaniu uniwersytetu	199
Prestiż naukowca w świetle propozycji Ustawy z dnia 22 stycznia 2018	201
Konkurencyjność a postęp naukowy i wzrost prestiżu naukowca	202
Charakterystyka naukowców osiągających prestiżową pozycję	205
Podsumowanie: czynniki warunkujące sukces akademicki	209

ROZDZIAŁ CZWARTY

Naukowiec matka. Rozważania w perspektywie biograficznej	
(Beata Ecler-Nocoń)	213
Wprowadzenie	213
Kapitał biograficzny — wyjaśnienie pojęcia	214

Fenomen macierzyństwa jako przełom w życiu kobiety naukowca — intuicyjny wgląd	215
Macierzyństwo w percepcji kobiet naukowców a kapitał biograficzny	217
Macierzyństwo jako trudny kapitał w biografii kobiety naukowca	218
Podsumowanie	223

ROZDZIAŁ PIĄTY

Wincenty Granat, Włodzimierz Sedlak — ludzie nauki i/czy ludzie wiary?	
(Sławomir Chrost)	225
Wprowadzenie	225
Podstawowe terminy: „nauka” i „wiara”	225
Relacja między nauką i wiarą	227
Konwergencja nauki i wiary według Wincentego Granata (1900—1979) i Włodzimierza Sedlaka (1911—1993)	230
Podsumowanie	235

ROZDZIAŁ SZÓSTY

Od podziwu po rozczarowanie — 40 lat doświadczeń	
(Sławomir Sztobryn)	237
Wprowadzenie	237
Uczeni wobec idei pluralizmu w nauce	237
Zagrożenia dla nauki oraz przewyżczanie problemów	243
Podsumowanie	245

ROZDZIAŁ SIÓDMY

Wybrane uwarunkowania dobrostanu psychicznego młodych naukowców — adeptów nauki	
(Joanna Kucharewicz)	247
Wprowadzenie	247
Wyznaczniki dobrostanu psychicznego młodych naukowców	248
Założenia metodologiczne badań własnych	252
Podsumowanie i wnioski	256

ROZDZIAŁ ÓSMY

Warunki pracy naukowców zatrudnionych na polskich i czeskich uczelniach	
(Lucie Zormanová)	259
Wprowadzenie	259
Wynagrodzenie	259
Pensum dydaktyczne	262
Ścieżka kariery na uczelniach wyższych	264
Podsumowanie	267

Dyskurs naukowców z innymi członkami społeczeństwa. Peter Singer i Harriet McBryde Johnson o wartości życia z niepełnosprawnością (<i>Mateusz Penczek</i>)	269
Wprowadzenie	269
Zarys poglądów Petera Singera	269
Jakość życia w ujęciu Petera Singera	272
Harriet McBryde Johnson i ruch na rzecz praw osób z niepełnosprawnością	274
Johnson na temat poglądów Petera Singera dotyczących jakości życia z niepełnosprawnością	276
Odpowiedź Petera Singera	279
Podsumowanie	281

ZAKOŃCZENIE

Dobro, prawda, wolność. Profesjonalizm ludzi nauki reprezentujących wartości akademickie (<i>Alicja Żywczok</i>)	285
Bibliografia	293
Noty o Autorach	313
Summary	315